

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Studijní obor: Učitelství pro základní školy (M7503)

Student: **Bc. Renáta Šťastná**

Název diplomové práce: ***Arcimboldo – metafora a myšlení koláže ve škole***

Vedoucí diplomové práce: doc. ak. mal. Ivan Špirk

Oponent bakalářské práce: Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Autorka diplomové práce v abstraktu pravdivě píše: „Diplomová práce «Arcimboldo - metafora a myšlení koláže ve škole» pojednává o možnostech využití technik koláže v rámci běžného vyučování na základní škole. Cílem práce je seznámit žáky prvního stupně s technikami koláže a na základě metaforického myšlení probudit v nich výtvarnou gramotnost.“ Skutečně je, jak uvedeme později, cíl práce naplněn a učitelka uskuteční úkoly, které jsou inspirovány principy koláže, a to překvapivě úspěšně.

Je škoda, že uměleckohistorická příprava didaktického textu zaostává nad pedagogickými schopnostmi a výkonem autorky – učitelky 1. stupně. Ani v práci uváděná arcimboldovská literatura však není klíčová. Hned první příklad Arcimboldova díla, komparovaný s malbou Leonardovou, jehož právoplatným následovníkem skutečně Giuseppe Arcimboldo byl, je omylem: reprodukován obraz nenamaloval Arcimboldo, nýbrž podle nezaručeného určení obchodu s uměním nizozemský druhořadý malíř Hieronymus Francken III., jak uvádí tato galerie „Arcimboldo“ v ulici Lázeňská 4, 118 00 Praha 1, odkud pramení omyl a odkud z internetu zřejmě mylně autorka diplomové práce reprodukcí stáhla. Nečerpala totiž z literatury, uvedené v diplomové práci, nekonzultovala věrohodnost použití reprodukce a bylo pochopitelně nad její síly posoudit, kde by se v pražských starožitnostech vůbec mohli vzít obraz od Arcimbolda, ve světě dnes oceňovaný na miliony eur. A celý text o Arcimboldovi nepůsobí příliš zasvěceně, například na s. 9 věta: „Takovým umělcem je i Arcimboldo, který slouží na habsburském trůně.“ Stejně jako malířem obrazu, reprodukováného na s. 21, nebyl ani J. Kotík (Jan Kotík?), ale otec Jana Kotíka, malíř Pravoslav Kotík, na použité reprodukci zřetelně signovaný „P. Kotík 68“.

Autorka diplomové práce navzdory výše uvedenému docela dobře pochopila princip koláže. Zdá se, že jej pochopila hlavně na díle Jiřího Koláře, případně Karla Teigehe, jen ze světových souvislostí není dostatečně citován Man Ray nebo Max Ernst. Brzy zjistíme, že své poznání vhodně a mnohostranně aplikovala na své didaktické postupy s žáky.

Bohatý repertoár příkladů žákovských výtvarných prací studentka průběžně reflektovala a správně hodnotila. Z uvedených příkladů je patrné, že autorka práce Renáta Šťastná využila téma pro žáky poměrně úspěšně a ona i její žáci s ním pracovali v intencích záměru dadaistů, surrealistů i umělců Devětsilu, za úvahu jen stojí, jak vysvětlit žákům dosažení lepší výtvarné úrovně jejich prací. Autorka ve své práci reflektuje: „Nejprve žáci nechápali zadání, pomohla názorná ukázka na začátku. Zjistili, že po natržení není jednoduché natrženou část zachytit tak, aby byl „vidět“ pohyb. Přišli na to, že když papír nepatrně zúží, tak ústřížek, „odtržek“ při zachycení už tvoří „dynamickou bublinu“. Lépe se jim pracovalo s tenčím proužkem, snáze se s ním manipulovalo.“

V závěru pak autorka uvádí: „Moje diplomová práce mne donutila zastavit se a znovu zvážit, jaké možnosti dává koláž ve výtvarné výchově na prvním stupni ZŠ. Ne každý žák má nadání zachycovat realitu, ale každý je originální a schopen při dostatečné motivaci tvořit. Techniky koláže jsou tedy vhodným nástrojem, jak nechat zažít úspěch z tvorby každému.“ A dále: Koláž je vhodná k propojení mezipředmětových vztahů. Sami žáci se vyjádřili, že když výtvarně zpracovali téma bájný les, snáze se jim o něm psalo a povídalo.“ ... „Pochopili výraz metafora, využívali připodobnění při sebereflexi a reflexi, i při samotné tvorbě.“ ... „Díky koláži pochopili, jak vložit do obrázku dynamiku, že obrazy nejsou statické, vypovídají.“ ... „Během roku, kdy diplomová práce vznikala, žáci prohloubili schopnost prezentovat a reflektovat své výtvary. I já sama jsem se mnohému naučila. To, co jsem dělávala intuitivně, nabralo konkrétnější rysy a troufám si říct, že díky metafoře žákovské práci na koláži jsem své žáky lépe poznala.“ Diplomová práce je napsána standardním jazykem i kvalitní formou (mezi drobnými nedostatky najdeme na s. 29: René Magritt x spr. René Magritte, na s. 65: Výtvarná dílna – Asambaláž x spr. Výtvarná dílna – Asambláž) a didaktická aplikace byla koncipována i provedena osobitě a s didaktickou zkušeností. Považuji předloženou práci za poměrně správně provedenou, až na uvedené nedostatky. Doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 17. 7. 2021

Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D., oponent diplomové práce